

วารสารบริหารการศึกษา มศว
ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูยุคใหม่

ACADEMIC LEADERSHIP OF MODERN TEACHERS

ธีรธร สุธีธร¹ ดร.สมชาย เทพแสง² ดร.สมบุญ บุรศิริรักษ์³

Teerathon Suteethon¹ Somchai Thepsaeng² Somboon Burasiriluk³

¹ นิติตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก หัวหน้าภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำทางวิชาการได้รับการศึกษาอย่างจริงจังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 โดยเริ่มต้นให้ความสำคัญในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีความพยายามแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูนั้นถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าครูจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาหรือ เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง และเกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ในฐานะของครูผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้จัดระเบียบสถานศึกษา ผู้นำและผู้ประเมิน เพื่อเป็นการรับประกันความก้าวหน้าทางวิชาการของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้สูงขึ้น ครูจึงมีผลต่อการพัฒนานักเรียนทั้งด้านการเรียนและพฤติกรรมโดยตรง ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรได้รับการส่งเสริม และพฤติกรรม

ของครูที่ควรได้รับการส่งเสริมเป็นเบื้องต้น คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการให้การนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นพฤติกรรมของครูที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ

Abstract

Academic leadership seriously takes into account study since 1980. The initial emphasis is in the United States due to the efforts to solve the problem of student learning. The teachers are key element for effective students' development. As said prior, the teachers need to have Academic leadership in order to give counsel and act as an incentive for students to do the right things for the desirable change of institution. As a teacher who has Academic leadership required having wide vision,

วารสารบริหารการศึกษา มศว

ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

~ 55 ~

school-organizing, leaders and assessor for guarantee the academic progress of institution. The objective is to enable students to succeed in higher learning. Thus, the teachers have direct effect to the development of the student's learning and behavior. Academic leadership is important that teachers should be encouraged. The primary teacher behaviors should be encouraged are curriculum development, learning process management, educational technology and innovation development, learning resource development and educational supervision. These are teacher behaviors effect on students explicitly.

Keyword: Academic leadership

บทนำ

ยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้ครูสมัยใหม่ จำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำมากยิ่งขึ้นเพื่อนำพาให้นักเรียนและโรงเรียนประสบความสำเร็จ โดยผู้นำคือ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ปัญญาชี้นำ เพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ และได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำอันเนื่องมาจากความรู้ความสามารถที่มี ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกในรูปของกระบวนการ ความสามารถหรือกิจกรรม ซึ่งก่อให้เกิดผลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยที่บุคคลอื่นจะคล้อยตามหรือปฏิบัติตามผู้นำ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการฝึกฝนของแต่ละ

บุคคล [1] หรือ หมายถึง ความสามารถของบุคคลคนหนึ่ง ที่โน้มน้าวให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุไปตามเป้าหมาย [2] อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าการมีผู้นำที่ดีย่อมนำพาสถาบันหรือสังคมนั้นๆ ไปสู่ความสำเร็จ สำหรับวงวิชาการนั้น ภาวะผู้นำมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการนำพาสถานศึกษาพร้อมทั้งนักเรียนให้ก้าวสู่ความสำเร็จได้ ดังนั้นการที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่คุณภาพของประสิทธิผลของโรงเรียนได้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของครูในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน [3] การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของครูที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้นำให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นการรวมพลังของครูใน โรงเรียน และประสานสัมพันธ์กัน เพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้อง โดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของนักเรียน อันเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ [4] โดยถือเป็นแกนกลางของความพยายามในฐานะผู้ที่มิภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเป็นการรับประกันความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สูงขึ้น [5] การสนับสนุนให้ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การ

วารสารบริหารการศึกษา มศว

ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

~ 56 ~

พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการให้การนิเทศ การศึกษา เนื่องด้วยพฤติกรรมการแสดงออกของครู ที่นักเรียนสังเกตเห็นและได้รับมีผลกระทบต่อตัว นักเรียนอย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุปภาวะผู้นำทางวิชาการของ ครูนั้น เบื้องต้นควรส่งเสริมพฤติกรรมของครู ที่ นักเรียนสามารถสังเกตเห็นและได้รับผลกระทบต่อ นักเรียนอย่างชัดเจนก่อนซึ่ง ได้แก่ การพัฒนา หลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนา แหล่งเรียนรู้ และการให้การนิเทศการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ครูมีบทบาทในการผสมผสานแนวคิด แบบดั้งเดิมสู่แนวคิดใหม่ โดยมีบทบาทในการ ปรับปรุงและสนับสนุนการสอน การเรียนรู้ กำกับ ติดตามเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ภาวะผู้นำทาง วิชาการจึงมีความสำคัญ เพราะมีผลต่อการบริหาร ชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นำสู่มาตรฐานการ เรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนสูงขึ้น [6] ช่วยสร้างบรรยากาศทางบวก ในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ ทำให้เกิดคุณภาพการ สอนและการเรียนรู้ ทำให้ผู้ปกครอง เกิดความ เชื่อมั่นไว้วางใจ เพราะผลสัมฤทธิ์การเรียนของ นักเรียนสูงขึ้น อีกทั้งช่วยนิเทศการใช้เทคโนโลยีใน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ให้เกิด ประสิทธิภาพ [7]

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูควรมี ศักยภาพและขีดความสามารถในการกระจาย วิสัยทัศน์ไปสู่บุคลากรอื่นๆ มีการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคลากร มุ่งเน้นวิสัยทัศน์สู่การปรับปรุงการ เรียนการสอน โดยส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ ในการเรียนการสอน ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมี ส่วนร่วม อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพ [8]

หัวใจของภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปรับปรุงโรงเรียน จาก วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมสู่วัฒนธรรมสากล โดยใช้ สารสนเทศเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ทั้ง การประเมินตนเอง การออกแบบหลักสูตร การ พัฒนามืออาชีพ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดย ใช้การท้าทายและกระบวนการที่สนิใหม่ [9] มีการกำกับ ควบคุม เพื่อมุ่งสัมฤทธิ์ผลให้เป็นไปตามมาตรฐาน อย่างใกล้ชิด ผู้นำทางวิชาการแนวใหม่จะรู้ความ ต้องการของนักเรียน สามารถสร้างโรงเรียนและ ปรับปรุงระบบโรงเรียน เน้นการปรับปรุงการเรียนรู้ ของนักเรียนเป็นสำคัญ สามารถทำงานร่วมกับ นักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีลักษณะเป็นไปตาม ความต้องการของชุมชนและสังคม [10-11]

พฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความหมายต่างจาก ผู้นำโรงเรียน โดยภาวะผู้นำทางวิชาการมีพฤติกรรม ในการตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจน การจัดสรรทรัพยากร ในการเรียนการสอน การมอบหมายงาน ความ รับผิดชอบ และสนับสนุนความก้าวหน้าในการ

วารสารบริหารการศึกษา มศว

ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

~ 57 ~

เรียนรู้ของนักเรียน เน้นคุณภาพการเรียนรู้ ผู้
วิสัยทัศน์และมาตรฐานของโรงเรียน รวมทั้งมี
พฤติกรรมเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ (Learning
Leader) เหนือผู้นำการสอน (Instructional Leader)
[12] ผู้นำมุ่งสู่การเป็นผู้นำชุมชนแห่งการเรียนรู้ จูง
ใจให้โรงเรียนและชุมชนมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ตลอดชีวิต [13] โดยตั้งความคาดหวังสูงในการ
ปฏิบัติงาน สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ อีกทั้ง
แสดงให้เห็นถึงการนิเทศ การแนะนำ การให้ข้อมูล
ย้อนกลับ สนับสนุนการมีส่วนร่วม รู้ถึงความ
ต้องการและความจำเป็นของนักเรียน [14] โดยใน
เบื้องต้นนั้นครูควรมีพฤติกรรมที่ดีในด้านการพัฒนา
หลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ และการให้การนิเทศการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับ
ภาวะผู้นำ ครูต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่าง
ต่อเนื่อง ดังนั้นจึงต้องมีการดำเนินการเป็น
กระบวนการ ได้แก่ การวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล
พื้นฐาน การกำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของ
หลักสูตร การเลือก จัดเนื้อหาและประสบการณ์ใน
หลักสูตร จัดให้มีระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และ
เครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งใน
สถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและ
การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่าง
สถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก บูรณาการ

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลักสูตร จัดลำดับ
และการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรกำกับ
และประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ พัฒนาปฏิทิน
และวางแผนการปฏิบัติของหลักสูตร สร้างหลักสูตร
เสริมเพื่อเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน ประเมินผล
การใช้ของหลักสูตร ประกันคุณภาพของหลักสูตร
ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ รวมทั้งเพิ่มพูน
คุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา
จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลในการพัฒนา
หลักสูตร เพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาใน
ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความ
ต้องการของนักเรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วน
ร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา [15]

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นส่วน
สำคัญของการบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่มีความ
ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นงานที่เกี่ยวข้อง
กับการวางแผนการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียนที่
เอื้อต่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริม
หลักสูตร วิธีการสอนและการสอนซ่อมเสริม
เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การ
จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
การจัดและดำเนินการด้านการเรียนการสอนจะ
เป็นไปด้วยดี ด้วยการวางแผนการบริหารงาน ความ
ร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา
โดยเฉพาะครูอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้
การเรียนการสอนมีคุณภาพ [16]

วารสารบริหารการศึกษา มศว

ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

~ 58 ~

การจัดกระบวนการเรียนรู้ นับว่ามี ความสำคัญย่อมจะส่งเสริมให้การเรียนการสอนของ ครูประสบผลสำเร็จ ได้เป็นอย่างดี ช่วยสร้างความ สนใจของนักเรียน ทำให้บทเรียนมีความหมายต่อ การเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึง ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ส่งเสริม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้นักเรียนแต่ละคนมี โอกาสร่วมกันทำงาน ซึ่งเป็นการปลูกฝังความเป็น ประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ และความสามัคคีให้ เกิดขึ้นแก่นักเรียน [17] การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ถือเป็นกระบวนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้า ร่วมกิจกรรม และมีบทบาทเป็นผู้ลงมือกระทำมาก ที่สุด เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิด ทักษะ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่ง บทบาทของครูจะต้องปรับเปลี่ยนจากการบอก ความรู้ มาเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ มากที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยวางแผน เตรียมสื่อ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่นักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ เรียน และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา

สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา นับว่ามีความสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ ครูจำเป็นต้อง มีการพัฒนาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ นักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อให้นักเรียน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายการเรียน

การสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งทำให้มองเห็น ถึงความสำคัญของการสื่อสาร ประโยชน์และความ จำเป็น สามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ประเภทของสื่อการสอน สื่อการ สอนสามารถจำแนกเป็นประเภท ดังนี้

1. สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อเล็ก ซึ่งทำ หน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพเสียง และ อักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถใช้เป็น แหล่งหาประสบการณ์ หรือศึกษาได้อย่างแท้จริง และกว้างขวาง

2. สื่อประเภทเครื่องมือ หรือ โสตทัศนอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อใหญ่ ที่เป็นตัวกลางหรือ ทางผ่านของความรู้ ที่ถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียน

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ ตัวกลาง ในกระบวนการเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องใช้แต่ วัสดุหรือเครื่องมือเท่านั้น บางครั้งจะต้องใช้เทคนิค และกลวิธีต่าง ๆ ควบคู่กันไป โดยเน้นที่เทคนิคและ วิธีการเป็นสำคัญ

ทั้งนี้การจะเลือกสื่อการสอนแบบใดควร จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการเลือกสื่อ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการสอน รูปแบบและระบบ ของการเรียนการสอน ลักษณะของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ประเภทของสื่อกับคุณสมบัติเฉพาะและจุดประสงค์ ของการเรียนการสอน [18]

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้นับว่ามีความสำคัญ ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพราะช่วยส่งเสริม

วารสารบริหารการศึกษา มศว

ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

~ 59 ~

การเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยประเภทของแหล่งการเรียนรู้สามารถแบ่งได้ 3 ประเภทดังนี้ [19]

1. แหล่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษชาติ ภูเขา ทะเล เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ที่จัดขึ้นหรือสร้างขึ้น ซึ่งมีทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว แหล่งการเรียนรู้ได้แก่ 1) แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด สวนธรรมชาติ สนามกีฬา เป็นต้น

3. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาทางภาษา เพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

แหล่งการเรียนรู้เป็น แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นให้มีการจัดแหล่งการเรียนรู้ สนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชาติ สังคม โลก โดยครูจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์

และเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด [20]

การให้การนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น มีความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้หลักประชาธิปไตยในการนิเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานสู่ความสำเร็จ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานสู่เป้าหมายที่คาดหวัง [21]

การนิเทศภายในสถานศึกษามุ่งหมายที่จะช่วยครูให้มีการพัฒนาในการสอนที่ดียิ่งขึ้น ช่วยนักเรียนให้ได้เรียนดีขึ้นและปรับปรุงสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ช่วยให้เกิดความเจริญขององคมนตรีทางอาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยเหลือและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา เช่น การสังเกตภายในห้องเรียน การสาธิต การระดมสมอง การเขียน การเขียน [22] ทั้งนี้ครูจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อสังเกตการทำงานของเพื่อนครูในชั้นเรียน และร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ มีการศึกษาคุณ การสังเกตการสอน และมีการจัดนิทรรศการ เพื่อนำความรู้ ข่าวสาร ผลงาน มาจัดแสดงเพื่อนำเสนอเป็นความรู้หรือประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแก่บุคคลทั่วไปในรูปแบบต่างๆ กัน

ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรได้รับการส่งเสริม เนื่องจากครูต้องเป็นผู้นำทาง

วารสารบริหารการศึกษา มศว

ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

~ 60 ~

วิชาการเพื่อพัฒนาตนเองและทำให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเรียน และมีความเป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางในการปฏิบัติตนของนักเรียนให้ดำรงชีวิต และปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ควรส่งเสริมเป็นเบื้องต้นคือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการให้การนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นพฤติกรรมของครูที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กวี วงศ์พูน. (2542). **ภาวะผู้นำ** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บี เค อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด.
- [2] Dimmock, C. & Walker, A. (1998). Comparative Educational Administration: Developing a Cross- Cultural Conceptual Framework. **Educational Administration Quarterly**, 34 (4): 558-595.
- [3] ถาวร เส็งเอียด. (2550) . **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุยฎีบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] สิริรानी วสุภัทร. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [5] Girvin, S. M., Schliemann, J. and MacDonald, A.H.(2001). **Super Leadership**. Physical Review Letters.
- [6] Lashway, L. (2002). Developing Instructional Leaders. **Clearinghouse on Educational Management**, University of Oregon.
- [7] Spillane, J., & Diamond, J. B. (2007). **Distributed Leadership in Practice**. New York: Teachers College Press, Columbia University.
- [8] Lambert, L. (2002). A Frame work for Shared Leadership. **Education Leadership**.1(2): 11-14.
- [9] Wilson M.D. (2004). **Teaching, learning, and Millennial Students**. New York : Wiley Periodicals.
- [10] Halverson, R. (2001). **Representing Phronesis: Supporting Instructional Leadership Practice in Schools**. London : Allyn & Bacon.
- [11] Manz, C.C., and Sims, H. P. (2002). **The New Super Leadership to Lead Themselves**

วารสารบริหารการศึกษา มศว

ปีที่ 13 ฉบับที่ 24 มกราคม – มิถุนายน 2559

~ 61 ~

- New Delhi: Viva Books Private Limited.
- [12] Arum, Richard. (2003). **Judging School Discipline: The Crisis of Moral Authority.** New York : Harvard University Press.
- [13] Weindling, D. (1990). **The Secondary School Head Teacher: New Principals in the United Kingdom.** London : National Association of Secondary School.
- [14] Harden, R. M. (1988). What is an OSCE? **Medical Teacher** .3 (2): 45-59.
- [15] กิตติคุณ รุ่งเรือง , นิรมล แจ่มจำรัส , สุดใจ หงส์กล้า และนที ศิริมย์. (2548). **คุณลักษณะด้านความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- [16] ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริม กรุงเทพฯ.
- [17] วาณี ภูเสตว์. (2542). **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน. จันทบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.**
- [18] สนอง อินละคร. (2544). **เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.** อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟการพิมพ์.
- [19] กรมวิชาการ. (2543). **การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [20] สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). “การเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา,” **เอกสารชุดพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [21] กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [22] Good. (1995). **Principals Promote Teaching and Learning.** New York :Thousand Oaks.